

Ogulin kratko čitanje grada

Ogulin je jedan od najljepših gradova kontinentalne Hrvatske. Postavljen je u krajolik iznimne ljepote, raspolaže vrlo vrijednim građevnim i prirodnim nasljeđem koje svjedoči o značajnoj povijesti. Ogulin je grad visoke urbane razine, a njegova urbana tradicija živi kao urbana ambicija. Odmah na početku valja reći da je Ogulin jedan od gradova u kojima se osjeća suvremena briga o prostoru, svijesat o baštini, želja gradskih vlasti za suradnjom sa službom zaštite, disciplina gradnje i njezini uspješni rezultati. Ogulin zapravo pruža iznimno povoljnu sliku. Mnogi gradovi u Hrvatskoj, posebno oni u unutrašnjosti, koji raspolažu manje drevnom i propadljivom baštinom od jadranskih gradova, pokazuju u zadnje vrijeme jači sluh za vlastitu prošlost, shvaćanje da im ona učvršćuje identitet i legitimira ih na višoj urbanoj razini. Ogulinu nije potrebno da se dokazuje. Potrebno mu je da se osluškuje, da za sebe zahtijeva ono što mu vrijednošću pripada, da korigira male neskladnosti nesretnog vremena pedesetih i šezdesetih godina, i da nastavi svoju tradiciju. Moglo bi se štoviše reći, kao u malo slučajeva, da je gradska jezgra Ogulina u dobrom stanju, bez jačih, nerješivih neuralgičnih točaka u svome tkivu, i da su pravi problemi Ogulina izvan njega samoga.

Ogulin: urbana tradicija je urbana ambicija.

Osnovni problem Ogulina jest što je umjesto tranzitnog postao terminalni punkt, a da ne posjeduje do-

voljno snažnu terminalnu funkciju. Tranzitna i terminalna komponenta morale bi se uskladiti tako što bi se Ogulin morao najizravnije i najbrže prometno povezati s jadranskom obalom. Tada bi i njegov turistički, trgovački, a možda i drugi proizvodno-ekonomski potencijal oživio na posve drugačiji način. Dok god cesta kroz Ogulin ne bude kratko i jasno vodila na more i s mora. Ogulin će živjeti usporenim životom i gubit će stanovništvo. Kad njegova vrlo povoljna pozicija - čarobnog planinskog krajolika u blizini mora - postane komplementarna turističkoj ponudi obale. Ogulin će oživjeti.

Terminalna funkcija Ogulina može ojačati samo snažnom tranzitnom funkcijom prema moru.

U prošlosti, obrambeno-vojna uloga Ogulina ostavila je jak biljeg na gradu, i u njegovu urbanizmu, i u arhitekturi koja obilježava (i zaprema) upravo gradsko središte. U nesretnim okolnostima naše najnovije prošlosti, u domovinskom ratu, ta je vojna funkcija opet stekla svoju logiku. No kako vrijeme teče mirnijim tokom, središte grada zahtijevat će preraspodjelu funkcija u korist onih civilnih i komunalnih. Tradicionalna, povijesna vojna komponenta Ogulina mogla bi se možda najprikladnije nastaviti formiranje jednog specifičnog, elitnog, visokog vojnog učilišta, koje bi u grad dovelo i poželjen kategorije stanovništva. Općenito, tema visokog školstva u Ogulinu jedna je od onih u kojima bi na državnoj razini valjalo razmisliti.

Vojna funkcija grada morala bi preživjeti u osnivanju elitnog vojnog učilišta.

Premda je turizam stara grana ogulinske privrede, kao što smo rekli, njegovo oživljavanje ovisit će o dobroj povezanosti s morem. Ne samo što je Klek jedna od najatraktivnijih hrvatskih planina, ne samo što u blizini grada postoji jezero, na dohvat je područje zimskog turizma, a postoje i svi uvjeti za seoski turizam – nego je sam Ogulin kao grad vrlo atraktivno odredište. Njegov položaj između Kleka i Đulina ponora daje mu rijetko romantičan biljeg i čini ga pozornicom za krasan boravak, osmišljen mogućim kulturnim zbivanjima. U tom smislu potrebno je izvršiti male i dostupne korekture u gradskoj jezgri (o kojima kasnije), a u skladu s potražnjom pojavit će se i potreba za uređenjem postojećeg, zamrlog hotela, i za adaptacijom novih prostora (malih pansiona).

Ogulin mora razvijati raznolikost turističke ponude.

Ekonomija svijeta ne ovisi samo o investiranju i obrtanju novca, nego i o investiranju i obrtanju ideja. Ogulin je u turizmu počeo koristiti svoju rezervu legendi, svoje “vještice”. No postoji neiscrpno bogatstvo koje jednog dana također treba početi koristiti. To je Ivana Brlić Mažuranić i njezino bajkovito djelo. Nažalost je, u procesu brisanja memorije, njezina rodna kuća šezdesetih godina srušena (danas je na njezinu mjestu Uprava šume), a ostala je tek gospodarska zgradica (danas garaža Uprave šume). Ali postoji mogućnost da se cijeli Ogulin i njegov okolni krajolik interpretira u ključu Brlić-Mažuranićkina svijeta. Veliki engleski pisac Tolkien izmislio je fantastični zemljopis i povijest sbojih Hobita i Gospodara prstenova. U Ogulinu ne treba ništa izmišljati. Treba samo uspostaviti vezu između stvarne geografije i Brlić-Mažuranićkinih bajki, između Legena-grada i Đulina ponora,

između Kleka i Kitež-planine, između kućice trgovca Nava i kućice s čempresom u Ulici Ivane Brlić-Mažuranić. Ogulinska šansa još je veća i mogla bi biti sasvim jedinstvena. Osim stalnog viđenja po Brlić-Mažuranićkinom “zemljovidu”, bogato razrađenom, valjalo bi razmisliti o jednoj manifestaciji koja ne bi nužno bila vezana samo uz dječje aspekte djela Ivane Brlić-Mažuranić i samo uz to djelo. Ta bi se manifestacija mogla baviti fantastikom u književnosti, scenskim umjetnostima, filmu, a za svoje bi središte imala frankopanski grad i njegovu neposrednu okolinu.

Lokalna kulturna tradicija je značajan privredni resurs. Valjalo bi aktivirati zemljopis Ivane Brlić-Mažuranić i pokrenuti manifestaciju posvećenu fantastici u književnosti, scenskim umjetnostima i filmu.

Da bi Ogulin mogao optimalno iskoristiti svoj urbani potencijal, potrebno je izvršiti nekoliko nevelikih, realnih i dosežnih korekcija. Prva i najvažnija jest ukidanje ceste i automobilskeg prometa mimo frankopanskog grada, iznad Đulina ponora. U vezi s time potrebno je izgraditi zaobilaznicu i premjestiti promet sjeverno, uz željezničku prugu (u produžetku od budućeg autobusnog kolodvora prema zapadu). Prostor oko frankopanskog grada treba hortikulturno oblikovati do ograde Đulina ponora, stvoriti vidikovac, pridati mu sadržaje zaustavljanja. Od crkve, mimo pretprostora hotela, do grada treba artikulirati jedinstvenu prostornu cjelinu. Dvorišta Ulice Ivana Gorana Kovačića, neposrednu okolinu grada, potrebno je raščistiti, oplemeniti i privesti javnim funkcijama (ugostiteljstvo, ophod, scenske priredbe). Velike objekte u samom strogom središtu, koje danas zaprema vojska, valja predati reprezentativnim i administrativnim gradskim namjenama. U današnja vojna dvorišta (po povijesnoj formuli vezivanja tržišta i vijećnica) bilo bi preporučljivo preusmjeriti dio funkcija i sajma.

Od bitnih i dosežnih zahvata u jezgri grada najvažnije je ukinuti cestu i automobilski promet mimo frankopanskog grada i Đulina ponora i prebaciti ih zaobilazno mimo željezničke pruge.

Na sreću, Ogulin je pretežno sačuvao svoju visinsku uravnoteženost. Istina jest da se šezdesetih godina dogodilo nekoliko vrlo grubih upada u mjerilo grada, ulaz krupnih masa, tupih oblika, kidanje linija ulica. Čak kad se, nakon razdoblja surovog "apriornog modernizma", pojavila svijest o kontekstu ("ogulinski krovi"), ona se realizirala više kao ikonografski detalj nego kao razumijevanje strukture. No Ogulin je jedan od gradova koji je naučio svoju lekciju. Metoda faksimila i analogije, poštovanja zatečene matrice ili nadoknađivanja izgubljene, dala je svoje rezultate. To se vidi kako u velikim javnim objektima (Đački dom pokraj crkve, višestruko pozitivan zahvat, i oblikovno usklađen i sadržajno bitan za gradski centar), tako i u manjim stambenim zgradama (kuća kraj tržnice). Taj generalni princip treba držati i nadalje, razmatrajući, dakako, svaku mikrolokaciju kao slučaj za sebe.

Osnova planiranja je poštovanje matrice.

Ogulin je grad koji u središtu, kao kod i amblem, ima duboku vrtuću. Taj osnovni, dramatični i snažni motiv u umanjenom mjerilu ponavlja se na mnogo mjesta, u nizu vrtova, određuje tijela kuća, doprinosi ekspresivnosti gradskog tkiva. Objekte i prostore koji najbolje iskazuju tu ogulinsku posebnost valja čuvati i istaknuti s posebnom pažnjom (kuća u Preradovićevoj ulici br. 5). Taj motiv reljefne igre tla valjalo bi vrednovati i na područjima nove izgradnje.

Motiv vrtache, od velikog mjerila Đulina ponora do malog mjerila na mnogim mjestima u gradu, valja kao ogulinsku posebnost štiti i u zdanjima što su njome uvjetovana i u slobodnim površinama (vrtovima).

Kao grad u kojem je vojska igrala tako važnu ulogu, Ogulin svakako nosi i biljeg parada, vježbi, marševa, linearne perspektive. U najvećoj mjeri to se osjeća u glavnoj ulici i njezinim drvoredima. Značako

"ciljanje" na vizure i dalje bi moralo biti dio promišljanja grada. To znači da se ne bi smjelo više dogoditi da se prizori režu, kao što je učinjeno postavljanjem širokih poprečnih betonskih greda na novome mostu. To također znači da treba "obraditi" i očistiti vegetaciju kojom je Ogulin upravo raskošno bogat.

Zaštita vizura obveza je prema gradskoj baštini.

Ogulin spada među najzelenije Hrvatske gradove. Vrijeme je poštedilo i razvilo prekrasne drvorede, od veoma raznolikih stabala (lipa, kestenova, bukava, do čempresa i breza: stabla označuju i mjenestilskih epoha). Posebno je zanimljiva romantična prisutnost crnogorice. Mnoga stara stabla imaju monumentalne dimenzije. Zamjetno je miješanje romantičnih elemenata s geometrijskim discipliniranjem (francusko rezanje grmlja). I u vegetaciji dolazi do izražaja ta bipolarnost Ogulina koja stvara poseban naboj prostora. Krasno zeleno nasljeđe valja njegovati i nastavljati gdje je god to moguće. Ponovno valja naglasiti potrebu za hortikulturnim redizajnom prostora oko frankopanskog grada.

Zelena baština Ogulina veliko je bogatstvo koje treba njegovati i nastavljati. Posebno je potreban hortikulturni redizajn okoline frankopanskog grada.

Bogata prošlost Ogulina, koja je odjekivala na sve europske mode, očituje se dekorativnim detaljima pročelja i urbane opreme. Svaki takav detalj potrebno je brižno čuvati i pri obnovama zadržavati i ponavljati. Slučajevi "brijanja" fasada nažalost su učestali i u inače lijepo sačuvanom gradu, pa o tome treba strogo povesti računa. To više što od staroga inventara u ogulinskim interijerima nije ostalo zapravo ništa. I što duša grada, silom prilika, mnogo ovisi o dimenziji svoje "izvrnutosti". Od elemenata urbane opreme vrlo su zanimljive četvrtaste limene posude s reljefnim cvijetom na stupovima vrtnih ulaza. Sačuvane su još na dva mjesta. U njima je bilo sađeno cvijeće koje se prelijevalo niz ograde. Trebalo bi ih izraditi iznova i upotrijebiti kao standardni dio ogulinske urbane opreme.

Treba zaustaviti brisanje dekorativnih detalja s

pročelja zgrada i standardizirati specifične primjere ogulinske urbane opreme.

Ogulin je grad koji brojnošću i dimenzijama svojih reprezentativnih zdanja nadilazi svoj današnji status. Taj visoki građanski karakter nije, međutim, prebrisao mala, prigradska, pučka i gotovo etnografska zdanja u samom središtu grada. Mnoga od njih veoma su slikovita i kao citati pridonose gradskoj raznolikosti i bogatstvu. Izabrane primjere takve arhitekture treba vrlo brižljivo čuvati, jednako poput najreprezentativnijih stilskih spomenika.

Različita mjerila unutar gradske jezgre - stilsko i pučko - pridonose gradskoj slikovitosti i valja ih jednako poštovati.

Dakako da će o sudbini Ogulina odlučivati sudbina cijele zemlje i njezine mogućnosti. Ali odlučivat će i samosvijest Ogulina, ulaganje u vlastitu propagandu, od izdavanja razglednica i publikacija do ozbiljne monografije grada i okolice. Ogulin svakako ovisi o velikim ekonomskim gibanjima. Ali ovisi i o malim pomacima unutar sebe, koji ne moraju čekati velika gibanja. Korak po korak moguće je mnogo, u gradu koji je ipak sačuvan u znatnoj mjeri. Treba samo nastojati da se ne vidi kao krupna zapreka ono što je sitni pomak i da se ne vidi kao sitno ono što je malo, a vrijedno. Da se odlučno pomakne promet od frankopanskog grada do pruge, da se odlučno grupiraju reprezentativne funkcije oko glavnoga trga i crkve. Da se ne zaboravi kako je Ogulin, sa svojim Klekom i svojim ponorom, čista i jedinstvena čarolija - bez obzira što je ona svojim stanovnicima svakodnevna. Kultiviranje čarolije pokazat će se, nadajmo se uskoro, kao vrlo isplativo ekonomsko ulaganje.

Slika 1

Frankopanski grad povijesno je i prostorno težište Ogulina. U trenutnoj prometnoj shemi njegov su položaj i funkcija subvalorizirani. Prebacivanje automobilske prometa na blisku zaobilaznicu uz željezničku prugu uvjet je za svako poboljšanje života u ogulinskom središtu.

Slika 1 / Picture 1

Uklanjanjem automobilskeg prometa, tj. ceste između frankopanskog grada i Đulina ponora, dobiva se impozantno velika površina koju treba spojiti s glavnim trgom. To znači da parkovnu površinu treba provući od frankopanske kapelice do ograde nad ponorom i oblikovati vidikovac (sjedenje, ugostiteljstvo u susjednim objektima), hodnu površinu popločiti u skladu s karakterom pješačke zone; hortikulturu nastaviti na prekrasni drvoređ i zelenilo trga pred crkvom; prostor obogatiti suvremenim detaljima kao što su postojeća česma i spomenik kralju Tomislavu. Obnova ogulinskog turizma dovest će do obnove hotela kraj grada, a za nj će biti nužan atraktivni vanjski prostor.

Slika 2 / Picture 2

Slika 2

Frankopanski grad nema samo jednu fasadu i jednu povlaštenu vizuru, nego pruža smisao cijelom prostoru oko sebe. Posebno je važno uočiti potencijal dvorišta Ulice Ivana Gorana Kovačića, koja treba očistiti, urediti, učiniti javno dostupnima. Ta su dvorišta izvanredne ljetne pozornice za različite scenske priredbe.

Slika 3

Ogulska gimnazija - dimenzija prosvjete u Ogulinu - pokazuje i što je Ogulin mislio o sebi i što je o njemu mislila država u kojoj se nalazio. Kako grada nema bez (mladog) stanovništva, promišljanje viso-

Slika 3 / Picture 3

ke i više obrazovne funkcije u Ogulinu bitno je za njegovu budućnost. U tom smislu čini nam se da bi povijesnu vojnu komponentu grada trebalo održati osnivanjem jednog elitnog vojnog učilišta.

Slika 4

Za funkcioniranje središta grada bitna je vrsta javne namjene objekata koji se u tom središtu nalaze.

Slika 4 / Picture 4

Dvije današnje vojarne, arhitektonski skladne i reprezentativne, trebalo bi prenamijeniti u komunalno-upravne svrhe. Zgrada s trijemom postala bi gradska vijećnica (dvorane za svečana primanja i vjenčanja, gradski podrum), a druga, ugaona, primila bi različite administrativne službe.

Slika 5

Velika vrtača Đulina ponora jedan je od prostornih

kodova Ogulina.

Taj dramatični motiv pojavljuje se, u umanjenom mjerilu, po cijelom gradu. Reljefno gradsko tlo izazvalo je niz kreativnih odgovora. Sve elemente njegove ekspresivizacije potrebno je zaštititi na mjestima na kojima se još prepoznaju i nalaze.

Slika 5 / Picture 5

Slika 6

Kuća u Preradovićevoj ulici, sa svojim divnim starim stablima, vrlo je vrijedan urbani motiv Ogulina najljepši primjer ekspresivizacije vrtače. Objekt zahtijeva zaštitu i obnovu, s tim da njegovo kameno dno s bočne strane ostane vidljivo kao danas.

Slika 6 / Picture 6

Slika 7

Ova je kuća primjer ekspresivizacije vrtače. Stubišta koja povezuju međurazinu ulice s gornjim nivoom zdanja zanimljiv su urbani motiv. Naglašena dužina kuće čini je arhitektonski prepoznatljivom i vrijednom zaštite.

Slika 7 / Picture 7

Slika 8

Najljepši primjer urbane dinamike, odnos stilskog i pučkog, velikog i malog, linije i prekida, arhitekture i zelenila, predstavlja upravo bajkovita kućica u ulici Ivane Brlić-Mažuranić. Njezin nastavak na veliku građansku kuću ranog dvadesetog stoljeća, zajedno s gospodarskim zgradama u pozadini (od kojih je jedna adaptirana u trgovinu), slikovit je i kreativan, s obiljem kultiviranih detalja. Prekrasna, romantična drvenarija (okviri prozora, zabati streha) i za ovo podneblje vrlo bizarno suglasje biljaka (glicinija, čempres) daju ovom citatu iz drugog vremena posebnu vrijednost. Ovaj mali objekt i cijeli njegov sklop zahtijevaju najvišu valorizaciju i najstrožu zaštitu.

Slika 8 / Picture 8

Kao što je u Zagrebu, u Gornjem gradu, jedna ljupka prizemnica preuređena u "Tolkien's house", ugositeljski objekt-caffe gdje je sva ponuda (imenovanjem) vezana uz fantastični svijet Tolkienovih knjiga, još bi više logike imalo da u gradu Ivane Brlić-Mažuranić, ova prekrasna kućica možda na sličan način bude vezana s njezinim svijetom.

Slika 9

Gradske vizure u Ogulinu vrlo često su ciljane vizure, bez obzira radi li se o prisutnosti česme i zvonika ili vrha Kleka koji se nadvija nad grad.

Slika 9 / Picture 9

Slika 10

Ogulinska arhitektonska supstanca puna je pravih spomeničkih vrijednosti. Današnja zgrada policije reprezentativno je zdanje prošlog stoljeća.

Slika 10 / Picture 10

Slika 11

Mali pomaci u zadanoj temi čine od zgrade samostana časnih sestara primjer romantičnog historicizma.

Slika 11 / Picture 11

Slika 12

Secesija je u Ogulinu također obilježila grad značajnim zdanjima i karakterističnim dekorativnim detaljima.

Slika 12 / Picture 12

Slika 13

Osim građanskih stilskih vrijednosti, valja obratiti pažnju preživjelim primjerima pučke arhitekture. Ova kuća u kompoziciji volumena, dimenzijama i raspore-

Slika 13 / Picture 13

du otvora (na kojima je sačuvano izvorno ostakljenje), u uporabi materijala predstavlja karakterističan slučaj (nestajućeg) građevnog inventara koji privodi regiju u grad i, makar možda u kasnijoj izvedbi, čuva duh osamnaestog stoljeća do kraja dvadesetog. Kuću treba zaštititi.

Slika 14

Ovaj primjer secesijske ogulinske arhitekture pokazuje stilsku crtu koja je karakteristična za vrijeme – miris egzotike – ali u Ogulinu ima svoje posebno pokrće. Sva tri primjera bilo u kompoziciji i ukrasima otvora, bilo u oblikovanju krovšta, imaju neke veze s orijentalnom arhitekturom. Na pragu Bosne ta je “sublimacija” posebno zanimljiva, jer pokazuje i svijest o blizini, i svijest o udaljenosti (modna uporaba forme).

Slika 14 / Picture 14

Slika 15

Urbani detalji često doslovno ispisuju godinu, posvetu, potpis, ideale – kao što je to slučaj s ovim natpisom na ogulinskoj gimnaziji. Takvi su natpisi podsjetnik i poticaj nastavljanju stvaralačkog lanca.

Slika 15 / Picture 15

Slika 16 / Picture 16

okvire i pokazuju da su ambicije Ogulina kontinuirale i u dvadesetom stoljeću, u tamnim vremenima stare Jugoslavije.

Slika 17 / Picture 17

drvenarija predstavlja jedan od posljednjih ostataka i svjedočanstava devetnaestostoljetnog trgovačkog Ogulina. U gradu čiji su interijeri temeljito ispražnjeni od svoga inventara ovu urbanu pojedinost (zajedno sa svim elementima pripadnih prozora) treba zaštititi, sanirati i istaknuti. Moguće je također upotrijebiti ovaj predložak u izradi nove urbane opreme, ondje gdje se ukaže potreba za rehistorizacijom.

Slika 16

Izvanredna ekspresionistička vrata, sa svojom ikonografskom komunikacijom "stilskog" i "pučkog", neorensansnog i folklornog, historicističkog i bezvremenog (Aleksandar Freudenreich i neki njegov suradnik?) vrijednošću nadilaze lokalne

Slika 17

Dvije stare dućanske prozorske "kutije" s roloima, s Alt-Deutsch ukrasnim elementima, na bočnoj strani (u prolazu prema dvorištu) kuće Foršt (br. 3) u Ulici I. G. Kovačića. Ta kvalitetna i rijetka

Slika 18

Ukrasi u žbuci, drvena vrata, željezne ograde, često su nosioci stilske memorije i daju gradu vremensku dubinu, kao na kući u Ulici bana Jelačića ili u Preradovićevoj br. 3, gdje se miješaju elementi (zakašnjelog) historicizma i secesije.

Slika 18 / Picture 18

Slika 19

Na nekoliko mjesta u Ogulinu još je sačuvan ovaj zanimljiv element urbane opreme – posuda za cvijeće

Slika 19 / Picture 19

sađeno na stupovima vrt-nih ograda. taj bi se element mogao standardizirati u izradi nove ogulinske urbane opreme.

Slika 20

Šezdesetih godina do-

šlo je do razornog upada u povijesni sustav grada. Intimna mjera, slikovitost, kosi krovovi, crijepovi suočili su se s velikim tupim volumenima monotonog ritma koji nisu vodili računa o svojoj okolini.

Slika 21

Čak kad se u ikonografiji javljaju prvi refleksi sjećanja na grad, kad moderna arhitektura u sliku grada vrati

Slika 20 / Picture 20

kosi krov kao njezin povijesni konstituens, još se uvijek razara stari ulični raster i pretpostavlja se njegovo daljnje rušenje.

Slika 21 / Picture 21

Slika 22

U oblikovanju novih sadržaja Ogulin pruža dovoljno povijesnih pouka. Novi bi most bio u daleko

Slika 22 / Picture 22

skladnijem odnosu s gradom i krajolikom da njegove teške poprečne betonske grede ne režu vizuru, da su pristupne ograde lakše i elegantnije, da između konstrukcije mosta i željezne ograde postoji drugačija veza – ukratko, da je uz funkcionalnu postojala i kreativna ambicija na razini povijesnog Ogulina.

Slika 23 / Picture 23

Slika 23

Bez obzira na drugačiji arhitektonski idiom, primjeravanje zatečenom gabaritu i liniji ulice važan je znak povratka kontekstu.

Slika 24

Izgradnja Đačkog doma, zgrade koja zajedno s

Slika 24 / Picture 24

crkvom omeđuje središnji gradski trg, izvedena je pridržavanjem mjera i elemenata prethodne građevine. Tako je sačuvan sklad i karakter ogulinskog povijesnog centra.

Slika 25 / Picture 25

Slika 25

Malo ima gradova u Hrvatskoj gdje arhitektura i hortikultura, umjetnost i priroda žive u tako uskoj vezi kao u Ogulinu.

Naročito se to osjeća u samom središtu grada, gdje povijesni spomenici, drvoredi nisko raslinje i spomenici na povijest stvaraju bogati prostor zaustavljanja.

Slika 26

Drvoredi stvaraju dojam reda i veličine, daju hlad i mijenjaju boje grada, odlistavajući kalendar godišnjih doba.

Slika 35 / Picture 35

Summary

Željka Čorak: Ogulin - short reading of a town

Ogulin, one of the prettiest towns of the continental Croatia, is embedded in a landscape of exceptional beauty. It has very valuable architectural and natural heritage that bears witness of its remarkable history. Ogulin is a town of a high urbane level, with an urbane tradition that lives like an urbane ambition. We should state, first of all, that Ogulin is a town where one feels a contemporary care for space, awareness of the heritage, a wish of the city authorities to cooperate with the services for protection, the construction discipline, and the results that ensued. Actually, Ogulin offers an exceptionally affirmative picture.

There are many towns in Croatia, particularly the ones in continental parts, which have lately shown great sensibility for their own past, for their heritage not as antique and more decaying than that of the cities along the Adriatic coast, showing an understanding that their heritage can strengthen their identity and give them legitimacy on a higher urbane level.

Ogulin does not need to prove itself. Thanks to its values Ogulin needs to monitor and ask for what is rightfully its own, to correct small discrepancies of the unhappy times of the fifties and the sixties, and finally to continue with its own tradition.

Furthermore, we might say that Ogulin town core is in a very good shape, which is seldom a case, with no difficult, neuralgic points in its matter. We might say that real problems of Ogulin lie not in, but outside of Ogulin.